

The Impact of the Partition of India (1947) on Assam

The Partition of India in 1947 had profound and far-reaching consequences for Assam, reshaping its demography, economy, and political landscape. As one of the northeastern frontier regions of India, Assam was significantly impacted by the redrawing of borders and the mass migrations that followed.

1. Demographic Changes

One of the most immediate and lasting impacts of Partition was the large-scale migration of people. The creation of East Pakistan (now Bangladesh) led to an influx of Hindu refugees into Assam, particularly from Sylhet, which had been a part of Assam but was ceded to Pakistan following a referendum in July 1947. As a result:

- Approximately **2 lakh Hindus** migrated to Assam from Sylhet and other parts of East Pakistan.
- Over **3 lakh Muslims** left Assam for East Pakistan.
- The arrival of refugees created demographic pressures, particularly in districts like Cachar, Goalpara, and the Brahmaputra Valley.

2. Loss of Sylhet and Territorial Adjustments

The Sylhet referendum of 1947 resulted in the district being merged with East Pakistan, except for the areas of Karimganj, which remained with India. This territorial loss had several consequences:

- Assam lost about **8,000 square miles** of its land area.
- A significant portion of Assam's tea plantations and economic resources, which were concentrated in Sylhet, were lost.
- Many Assamese and Bengali Hindus in Sylhet had to either migrate or stay under difficult conditions in Pakistan.

3. Economic Consequences

Partition severely disrupted Assam's trade and economic networks:

- **Tea Industry:** Assam's tea industry, one of the largest in the world, suffered as the region was cut off from the Chittagong port, which was now in Pakistan. Before Partition, tea was exported via Chittagong; afterward, Assam had to rely on Kolkata, increasing transportation costs.
- **Jute Trade Disruption:** The jute trade was deeply affected as major jute-growing areas like East Bengal were now in Pakistan, while the jute mills remained in India. Assam's connectivity to this trade was lost.
- **Disrupted Communication and Transport:** The Partition disrupted railway and road links between Assam and the rest of India. Previously, Assam had direct railway connectivity through East Bengal; now, new routes had to be developed via North Bengal. The loss of these communication routes delayed Assam's development for decades.

4. Political and Social Tensions

Partition intensified communal tensions in Assam:

- The sudden influx of refugees led to **competition over land and resources**, increasing ethnic and linguistic tensions between Assamese and Bengali populations.
- **Border Disputes:** The newly created border with East Pakistan was porous and poorly managed, leading to issues of illegal migration, smuggling, and border conflicts that persist to this day.
- **Rise of Ethnic Consciousness:** Assamese nationalist sentiments grew stronger as fears of demographic changes heightened due to continuous migration from East Pakistan. This later contributed to political movements like the Assam Agitation (1979-1985).

5. Long-Term Effects on Migration and Identity

Partition triggered a migration pattern that continued for decades:

- Between **1947 and 1971**, a large number of Bengali Hindu refugees continued to migrate from East Pakistan to Assam due to religious persecution and political instability.
- This migration issue became more pronounced after the Bangladesh Liberation War in 1971, further intensifying concerns over illegal immigration.

Conclusion

The Partition of 1947 left Assam with deep scars, from economic losses to demographic shifts and long-standing ethnic tensions. The region had to undergo significant adjustments, with new administrative structures, economic realignments, and the challenge of integrating a diverse refugee population. Even decades later, the effects of Partition are evident in Assam's social and political landscape, shaping its policies on migration, land, and cultural identity.

ভাৰতৰ বিভাজনৰ (১৯৪৭) অসমৰ ওপৰত প্ৰভাৱ

১৯৪৭ চনত ভাৰতৰ বিভাজনে অসমৰ জনসংখ্যা, অৰ্থনীতি আৰু ৰাজনৈতিক পৰিদৃশ্য পুনৰ্গঠন কৰি ইয়াৰ ওপৰত গভীৰ আৰু দূৰগামী প্ৰভাৱ পেলাইছিল। ভাৰতৰ উত্তৰ-পূৱৰ সীমান্তৱৰ্তী অঞ্চলসমূহৰ অন্যতম হিচাপে, সীমানা পুনৰ্নিৰ্ধাৰণ আৰু তাৰ পিছত হোৱা বৃহৎ পৰিসৰৰ স্থানান্তৰৰ ফলত অসম যথেষ্ট প্ৰভাৱিত হৈছিল।

১. জনসাংখ্যিক পৰিৱৰ্তন

বিভাজনৰ আটাইতকৈ তাৎক্ষণিক আৰু দীৰ্ঘস্থায়ী প্ৰভাৱসমূহৰ অন্যতম আছিল বৃহৎ পৰিসৰৰ জনসংখ্যাৰ স্থানান্তৰ। পূৱ পাকিস্তানৰ (বৰ্তমানৰ বাংলাদেশ) সৃষ্টিৰ ফলত অসমলৈ হিন্দু শৰণাৰ্থীৰ প্ৰৱেশ হৈছিল, বিশেষকৈ শ্ৰীহট্টৰ পৰা, যি অসমৰ অংশ আছিল কিন্তু ১৯৪৭ চনৰ জুলাই মাহত হোৱা গণভোটৰ পিছত পাকিস্তানক দিয়া হৈছিল। ইয়াৰ ফলত:

- প্ৰায় ২ লাখ হিন্দু শ্ৰীহট্ট আৰু পূৱ পাকিস্তানৰ অন্যান্য অংশৰ পৰা অসমলৈ স্থানান্তৰিত হৈছিল।
- ৩ লাখতকৈও অধিক মুছলমানে অসম এৰি পূৱ পাকিস্তানলৈ গৈছিল।

- শৰণাৰ্থীৰ আগমানে জনসাংখ্যিক চাপ সৃষ্টি কৰিছিল, বিশেষকৈ কাছাৰ, গোৱালপাৰা আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ দৰে জিলাসমূহত।

২. শ্ৰীহট্টৰ ক্ষতি আৰু আঞ্চলিক সমন্বয়

১৯৪৭ চনৰ শ্ৰীহট্টৰ গণভোটৰ ফলত জিলাখন পূৱ পাকিস্তানৰ লগত একত্ৰিত হৈছিল, কেৱল কৰিমগঞ্জৰ অঞ্চলসমূহ বাদ দি, যি ভাৰতৰ লগত থাকিল। এই আঞ্চলিক ক্ষতিৰ কেইবাটাও পৰিণাম আছিল:

- অসমে ইয়াৰ প্ৰায় ৮,০০০ বৰ্গমাইল ভূমি হেৰুৱাইছিল।
- অসমৰ চাহ বাগিচা আৰু অৰ্থনৈতিক সম্পদৰ এক উল্লেখযোগ্য অংশ, যি শ্ৰীহট্টত কেন্দ্ৰীভূত আছিল, হেৰাই গ'ল।
- শ্ৰীহট্টৰ বহুতো অসমীয়া আৰু বাঙালী হিন্দুৱে হয় স্থানান্তৰিত হ'বলগীয়া হৈছিল নাইবা পাকিস্তানত কঠিন পৰিস্থিতিত থাকিবলগীয়া হৈছিল।

৩. অৰ্থনৈতিক পৰিণাম

বিভাজনে অসমৰ বাণিজ্য আৰু অৰ্থনৈতিক নেটৱৰ্কসমূহ গুৰুতৰভাৱে বিঘ্নিত কৰিছিল:

- চাহ উদ্যোগ: বিশ্বৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ চাহ উদ্যোগসমূহৰ অন্যতম অসমৰ চাহ উদ্যোগ ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈছিল কাৰণ অঞ্চলটো চট্টগ্ৰাম বন্দৰৰ পৰা বিচ্ছিন্ন হৈ পৰিছিল, যি এতিয়া পাকিস্তানত আছিল। বিভাজনৰ আগতে চাহ চট্টগ্ৰামৰ যোগেদি ৰপ্তানি কৰা হৈছিল; পিছত অসমে কলকাতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিবলগীয়া হৈছিল, যাৰ ফলত পৰিবহন খৰচ বৃদ্ধি পাইছিল।
- পাট ব্যৱসায়ৰ বিঘ্ন: পাট ব্যৱসায় গভীৰভাৱে প্ৰভাৱিত হৈছিল কাৰণ পূৱ বংগৰ দৰে প্ৰধান পাট উৎপাদন অঞ্চলসমূহ এতিয়া পাকিস্তানত আছিল, আনহাতে পাট কলসমূহ ভাৰতত থাকি গৈছিল। এই ব্যৱসায়ৰ লগত অসমৰ সংযোগ হেৰাই গৈছিল।

- বিদ্বিত যোগাযোগ আৰু পৰিবহন: বিভাজনে অসম আৰু ভাৰতৰ বাকী অংশৰ মাজৰ ৰেল আৰু পথ সংযোগ বিদ্বিত কৰিছিল। আগতে অসমৰ পূৱ বংগৰ মাজেৰে প্ৰত্যক্ষ ৰেল সংযোগ আছিল; এতিয়া উত্তৰ বংগৰ মাজেৰে নতুন পথ বিকশিত কৰিব লগা হৈছিল। এই যোগাযোগ পথসমূহৰ ক্ষতিয়ে দশক ধৰি অসমৰ বিকাশত বিলম্ব ঘটাইছিল।

৪. ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক সংঘাত

বিভাজনে অসমত সাম্প্ৰদায়িক সংঘাত তীব্ৰ কৰি তুলিছিল:

- শৰণাৰ্থীৰ হঠাৎ প্ৰৱেশে ভূমি আৰু সম্পদৰ বাবে প্ৰতিযোগিতা সৃষ্টি কৰিছিল, যাৰ ফলত অসমীয়া আৰু বাঙালী জনসংখ্যাৰ মাজত জাতিগত আৰু ভাষাগত সংঘাত বৃদ্ধি পাইছিল।
- সীমান্ত বিবাদ: পূৱ পাকিস্তানৰ লগত নতুনকৈ সৃষ্টি হোৱা সীমান্ত ছিদ্ৰযুক্ত আৰু দুৰ্বলভাৱে পৰিচালিত আছিল, যাৰ ফলত বেআইনী অভিবাসন, চোৰাং ব্যৱসায় আৰু সীমান্ত সংঘৰ্ষৰ দৰে সমস্যা সৃষ্টি হৈছিল যি আজিও অব্যাহত আছে।
- জাতিগত সচেতনতাৰ উত্থান: পূৱ পাকিস্তানৰ পৰা অব্যাহত অভিবাসনৰ ফলত জনসাংখ্যিক পৰিৱৰ্তনৰ আশংকা বৃদ্ধি পোৱাৰ লগে লগে অসমীয়া জাতীয়তাবাদী অনুভূতি শক্তিশালী হৈ উঠিছিল। ই পিছত অসম আন্দোলনৰ (১৯৭৯-১৯৮৫) দৰে ৰাজনৈতিক আন্দোলনত অৱদান আগবঢ়াইছিল।

৫. পৰিচয়ৰ (Identity) ওপৰত দীৰ্ঘমেয়াদী প্ৰভাৱ

বিভাজনে দশক ধৰি অব্যাহত থকা এক অভিবাসনৰ ধাৰা আৰম্ভ কৰিছিল:

- ১৯৪৭ৰ পৰা ১৯৭১ চনৰ ভিতৰত, ধৰ্মীয় নিৰ্যাতন আৰু ৰাজনৈতিক অস্থিৰতাৰ বাবে পূৱ পাকিস্তানৰ পৰা বহুসংখ্যক বাঙালী হিন্দু শৰণাৰ্থী অসমলৈ অভিবাসন কৰিছিল।
- ১৯৭১ চনৰ বাংলাদেশ মুক্তি যুদ্ধৰ পিছত এই অভিবাসনৰ সমস্যা অধিক স্পষ্ট হৈ পৰিছিল, যাৰ ফলত বেআইনী অভিবাসনৰ ওপৰত উদ্বেগ আৰু তীব্ৰ হৈ পৰিছিল।

উপসংহাৰ

১৯৪৭ চনৰ বিভাজনে অসমক অৰ্থনৈতিক ক্ষতিৰ পৰা জনসাংখ্যিক পৰিৱৰ্তন আৰু দীৰ্ঘস্থায়ী জাতিগত সংঘাতলৈকে গভীৰ ক্ষত এৰি গৈছে। অঞ্চলটোৱে উল্লেখযোগ্য সমন্বয় কৰিবলগীয়া হৈছিল, নতুন প্ৰশাসনিক কাঠামো, অৰ্থনৈতিক পুনৰ্বিন্যাস আৰু বিভিন্ন শৰণাৰ্থী জনসংখ্যাক একত্ৰিত কৰাৰ প্ৰত্যাহ্বানৰ সৈতে। দশক পিছতো, বিভাজনৰ প্ৰভাৱ অনুভৱ কৰা যায়।

Ripun Doley